

Ministerstwo Obrony Narodowej

Sekretarz Stanu
Paweł BEJDA

BMON-WP.053.166.2025/In-65/25/KT
Warszawa, 25.03.2025 r.

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Do wiadomości: Dyrektor Departamentu Spraw Parlamentarnych w KPRM

ePuap

Dotyczy: interpelacji Pana Posła Waldemara Andzela nr 8129 w sprawie możliwości pełnienia służby wojskowej przez osoby z niepełnosprawnościami

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając, z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej, na interpelację Pana Posła Waldemara Andzela w sprawie możliwości pełnienia służby wojskowej przez osoby z niepełnosprawnościami, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

W Siłach Zbrojnych RP (SZ RP) funkcjonują rozwiązania prawne pozwalające na pełnienie służby wojskowej przez osoby z niepełnosprawnościami. W art. 190 ust. 10 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r., poz. 248 ze zm.) w odniesieniu do żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową ustanowiono kategorię zdrowia Z/O – zdolny do zawodowej służby wojskowej z ograniczeniami, co oznacza ograniczoną zdolność do dalszego pełnienia zawodowej służby wojskowej w poszczególnych rodzajach wojsk oraz na określonych stanowiskach służbowych. Ponadto, w wykonaniu delegacji art. 134 ust. 3 ustawy o obronie Ojczyzny zostało wydane rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych (Dz. U. poz. 224), w którym ustanowiono specjalność wojskową 99Z10, z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnością. Przesłanką powyższego rozwiązania było stworzenie warunków do pozyskania do pełnienia czynnej służby wojskowej kandydatów także spośród osób legitymujących się określoną niepełnosprawnością, o unikalnej wiedzy, doświadczeniu zawodowym i zdolnościach istotnych dla funkcjonowania SZ RP, m.in. w obszarze IT, cyberbezpieczeństwa, kryptografii, systemów informatycznych czy bezpieczeństwa informacji.

Spektrum autyzmu, jako problem zdrowotny, nie znajduje swojego ściśle określonego odpowiednika w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 marca 2024 r. w sprawie orzekania o zdolności do służby wojskowej i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. poz. 466) oraz nie posiada jednoznacznie określonej kwalifikacji orzeczniczej. Osoby ze spektrum autyzmu, w zależności od nasilenia objawów - mogą być kwalifikowane do kategorii zdolności do służby wojskowej A, D lub E. Na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów, osoby w spektrum autyzmu, wysoko funkcjonujące i dobrze zaadaptowane społecznie, nie muszą być automatycznie dyskwalifikowane jako potencjalni kandydaci do pełnienia czynnej służby wojskowej (na przykład w formacjach wojsk obrony terytorialnej), jednakże nie mogą one pełnić zawodowej służby wojskowej. Takie osoby szczególnie są podatne na wszelkie czynniki destabilizujące równowagę psychiczną, zarówno o charakterze sensorycznym, np. głośne dźwięki, zapachy, jak i werbalnym, np. negatywny komentarz, wywieranie presji. Powyższe może powodować, że korzystne cechy osoby w spektrum autyzmu nie będą mogły się objawić i zostać wykorzystane.

Służba wojskowa jest związana z ekspozycją na ponadprzeciętne obciążenia fizyczne i psychiczne, nienormowany czas pracy, w tym także w porze nocnej, stres, presję czasu, pracę w warunkach uciążliwych dla zdrowia, pracę w zespole o zhierarchizowanej strukturze, konieczność utrzymania wysokiego poziomu sprawności fizycznej. Nie bez znaczenia jest fakt dostępu do broni. Wymienione warunki i właściwości służby wojskowej są niemal typowymi okolicznościami, w których można spodziewać się dysfunkcyjnej postawy osoby w spektrum autyzmu.

Jeśli osoby z orzeczoną niepełnosprawnością pragną swoją przyszłość zawodową związać z Siłami Zbrojnymi RP, to należy pamiętać, że istnieje możliwość ubiegania się o zatrudnienie w Siłach Zbrojnych RP w charakterze cywilnego pracownika resortu obrony narodowej.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Polskiego Przedstawicielstwa Wojskowego przy NATO (PPW), w Sojuszu nie ma dokumentu regulującego zagadnienia dotyczące pełnienia służby wojskowej przez osoby z niepełnosprawnościami.

Aktualnie w Siłach Zbrojnych RP w etatach jednostek wojskowych zostało wyodrębnionych 51 stanowisk służbowych z kategorią zdrowia Z/O, na których zawodową służbę wojskową kontynuują żołnierze z określonymi uszczerbkami w stanie zdrowia, nabytymi głównie podczas pełnienia misji wojskowych i realizacji zadań poza granicami i w kraju.

Z wyrazami szacunku

Paweł BEJDA

/dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym/